

O. ref. : A / 95 / 005

BETREFT :   Voorstel van archiefwet

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer;

Gelet op de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, inzonderheid op artikel 29;

Gelet op de adviesaanvraag van de Voorzitter van de Senaat van 6 februari 1995;

Brengt op 20 februari 1995 het volgende advies uit :

I. VOORWERP VAN HET ADVIES :

---

1. Bij schrijven van 6 februari 1995 verzocht de Voorzitter van de Senaat de Commissie een advies uit te brengen over een voorstel van archiefwet, ingediend door de heer Garcia in de vorm van een globaal amendement op een eerder door de heer Cerexhe ingediend voorstel van wet (voor het globaal amendement, zie Parl.St., Senaat, B.Z. 1991-92, nr. 233-2).

Over dat globaal amendement heeft de Raad van State, afdeling wetgeving, op 30 juni 1994 een advies gegeven (Parl.St., Senaat, B.Z. 1991-92, nr. 233-3). In dat advies werd de kwestie van de toepasselijkheid van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens ter sprake gebracht.

Mede gelet op het advies van de Raad van State, deelt de Voorzitter van de Senaat mede dat het advies van de Commissie inzonderheid zou moeten slaan, enerzijds, op de vraagstelling of en in hoeverre een nieuwe archiefwet van het toepassingsgebied van de wet van 8 december 1992 dient te worden uitgesloten, en anderzijds, op "de in het voorstel voorziene regeling voor de -onder meer particuliere- archiefbescheiden in het licht van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer".

II. TOEPASSELIJKHEID VAN DE WET VAN 8 DECEMBER 1992 OP ARCHIEFBESCHIEDEN

---

2. Het voorstel van archiefwet van de heer Garcia voorziet in een regeling voor "archiefbescheiden". Onder deze term moet worden verstaan : "het geheel van bescheiden, ongeacht hun datum, hun vorm en materiële drager, opgesteld of ontvangen door een instelling, persoon of groep personen die deze heeft ontvangen of opgemaakt uit hoofde van zijn/haar activiteiten of vervulling van zijn/haar taken" (artikel 1, 1°). De term "materiële drager" slaat, blijkens de toelichting bij het voorstel, "zowel op papier als op film, magneetband, magneetschijf, optische schijf, enz." (Parl.St., Senaat, B.Z. 1991-92, nr. 233-2, p. 23). De indiener van het voorstel heeft aldus o.m. rekening gehouden met het feit dat een archief ook onder geïnternetiseerde vorm kan voorkomen (zie toelichting, p. 16); zulks blijkt ten overvloede uit artikel 8, 4, waarin sprake is van een archief "bestaande uit machineleesbare gegevensbestanden".

Een archief bestaat uit archiefbescheiden die gerangschikt worden "volgens een plan dat de interne structuur respecteert van de archiefvormers" (zie de definitie van het begrip "ordening" in artikel 1, 20°). In zoverre daarin persoonsgegevens voorkomen, beantwoordt een archief aan de definitie van een "bestand", in de zin van de wet van 8 december 1992 : "een geheel van persoonsgegevens ..., samengesteld en bewaard op een logisch gestructureerde wijze met het oog op een systematische raadpleging ervan" (artikel 1, 2, van de wet van 8 december 1992).

Ongeacht of het gaat om een manueel bestand dan wel om een geautomatiseerd bestand, het kan niet betwijfeld worden dat archiefbescheiden onder toepassing van de wet van 8 december 1992 kunnen vallen. De Commissie acht het niet nodig in het voorliggende advies precies de omstandigheden te bepalen waarin die wet toepassing zal vinden. Zij zal er voor het verder onderzoek van het voorstel van uitgaan dat een situatie voorhanden is, waarin de wet van 8 december 1992 effectief van toepassing is.

III. TOEPASSING VAN DE WET VAN 8 DECEMBER 1992 OP ARCHIEFBESCHIEDEN

---

3. Een basisbeginsel van de wet van 8 december 1992 is terug te vinden in artikel 5 van die wet. Volgens die bepaling mogen persoonsgegevens slechts worden verwerkt voor duidelijk omschreven en wettige doeleinden, en mogen zij niet worden gebruikt op een wijze die onverenigbaar is met die doeleinden. De gegevens dienen, uitgaande van die doeleinden toereikend, ter zake dienend en niet overmatig te zijn.

De "verwerking" van gegevens omvat o.m. de bewaring ervan (artikel 1, 3 en 4, van de wet). De bewaring van gegevens dient dus te beantwoorden aan het finaliteits- en proportionaliteitsbeginsel, gehuldigd in artikel 5.

Zulks heeft gevolgen ten aanzien van de duur van de bewaring van gegevens. Zoals de Commissie reeds heeft opgemerkt, o.m. in haar adviezen over het ontwerp dat geleid heeft tot de wet van 8 december 1992 ⁽¹⁾, volgt inzonderheid uit het finaliteitsbeginsel dat gegevens niet meer bewaard mogen worden, zodra hun behoud in het bestand niet langer verantwoord is ⁽²⁾. Dit beginsel wordt trouwens uitdrukkelijk verwoord in artikel 5, e, van het Europees Verdrag voor de bescherming van personen ten aanzien van de geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens, ondertekend te Straatsburg op 28 januari 1981 en goedgekeurd bij wet van 17 juni 1991.

4. Het genoemde beginsel levert normaal geen problemen op in verband met een "dynamisch" of een "intermediair" archief, aangezien zulke archieven per definitie nog een bepaald nut hebben (zie artikel 1, 5° en 6°, van het voorstel).

De aandacht dient evenwel in hoofdzaak te gaan naar een "statisch" archief, d.i. een geheel van bescheiden "die geen administratief of juridisch nut meer hebben voor de archiefvormer maar ... een historische waarde (behouden) als administratieve, wetenschappelijke of culturele informatiebron en/of met bewijskracht, die hun neerlegging en hun permanente bewaring in de openbare archiefdiensten rechtvaardigen" (artikel 1, 7°, van het voorstel).

---

¹ Advies nr 7/92 van 12 mei 1992, Parl. St. Kamer, B.Z. 1991-92, nr. 413-12, pp. 86-87; advies nr. 10/92 van 20 augustus 1992, Parl. St., Senaat, B.Z. 1991-92, nr. 445-2, p. 125.

² Zie in dezelfde zin de verklaringen van de Minister van Justitie, verslag Vandenberghe, Parl. St., Senaat, B.Z. 1991-92, nr. 445-2, pp. 56 en 83.

Ook al hebben "statische" archiefbescheiden geen rechtstreeks nut meer voor de betrokken archiefvormer, dit neemt niet weg dat hun bewaring aan een bepaalde finaliteit beantwoordt, en in die finaliteit ook de verantwoording voor de bewaring gevonden moet worden. De waarde als informatiebron of als bewijsgegeven vormt inderdaad een wettige verantwoording voor het opslaan van gegevens in een archief.

De bewaring van archiefbescheiden, in de zin van bescheiden behorend tot een "statisch archief" zoals gedefinieerd in het voorstel, komt op zichzelf dus niet in botsing met de bepalingen van de wet van 8 december 1992 ⁽³⁾.

5. De Commissie wenst nog aan te stippen dat de beheerder van een archief, ongeacht of het gaat om een openbaar archief, een particulier archief of het Federaal Archief van België, zich zal moeten houden aan de overige bepalingen van de wet van 8 december 1992.

Dit impliceert dat die beheerder de rechten van elke betrokkene zal moeten eerbiedigen, i.h.b. diens rechten van informatie, toegang en verbetering (artikelen 9, 10 en 12 van de wet). Wat het recht op informatie betreft, d.i. het recht om ingelicht te worden over het feit dat men voor het eerst in een bepaalde verwerking wordt geregistreerd, voorziet artikel 9 van de wet van 8 december 1992 in de mogelijkheid van vrijstelling van de verplichting tot kennisgeving en in de mogelijkheid van collectieve informatieverstrekking. De Commissie is van oordeel dat die mogelijkheden de eventuele bezwaren tegen de toepassing van de wet van 8 december 1992 kunnen opvangen.

De beheerder van een archief zal voorts een aantal maatregelen moeten nemen die verband houden met de beveiliging van de gegevens (artikel 16 van de wet). Hij zal tevens, alvorens met een geautomatiseerde verwerking van gegevens te starten, daarvan bij de Commissie aangifte moeten doen (artikel 17 van de wet). Het komt de Commissie voor dat die verplichtingen geen onoverkomelijke bezwaren opleveren.

IV. OPENBAARHEID VAN ARCHIEFBESCHIEDEN

-----

6. Zoals in de toelichting bij het voorstel wordt uiteengezet, bestaat de finaliteit van openbare archiefbewaarplaatsen in de raadpleging ervan door geïnteresseerden (p. 22). Om die reden strekt artikel 10, 1, van het voorstel ertoe als algemene regel te stellen dat openbare archiefbescheiden, ouder dan twintig jaar, vrij geraadpleegd kunnen worden. Archiefbescheiden die, bijvoorbeeld met toepassing van de wetgeving op de openbaarheid van bestuur, reeds vóór neerlegging in een archief vrij raadpleegbaar waren, blijven toegankelijk; voor die archiefbescheiden geldt dus geen wachttermijn van twintig jaar ⁽⁴⁾.

---

³ Zie reeds in die zin het voornoemde advies nr. 10/92 van de Commissie, geciteerd, p. 5.

⁴ De openbaarheid van bestuur wordt o.m. geregeld door de wet van 11 april 1994 betreffende de openbaarheid van bestuur. Artikel 11 van die wet bepaalt dat de bepalingen ervan van toepassing zijn op archieven van federale overheden, althans tot aan het verstrijken van de termijn welke voor de geheimhouding van het betrokken archief is bepaald. De wet is niet van toepassing op het Algemeen Rijksarchief of het Rijksarchief in de Provinciën, waarvoor de huidige archiefwetgeving onverminderd van toepassing blijft.

Met het oog op de bescherming van o.m. het privé-leven wordt voor sommige archiefbescheiden in een langere termijn van ontoegankelijkheid voorzien. De bedoelde termijnen zijn bepaald in artikel 10, 2. Aldus geldt een termijn van 50 jaar, te rekenen van het overlijden, voor de bescheiden met individuele medische gegevens (125 jaar, te rekenen vanaf de geboortedatum, als de datum van overlijden of emigratie onbekend is); een termijn van 30 jaar, te rekenen van het overlijden, voor de personeelsdossiers en voor de documenten die betrekking hebben op het privé-leven (100 jaar, te rekenen van de geboortedatum, als de datum van overlijden of emigratie onbekend is); een termijn van 50 jaar, te rekenen van de datum van de akte of van het afsluiten van het dossier, voor minuten, tabellen en repertoria van de akten van de notarissen, voor de registers van de burgerlijke stand, voor de bevolkingsregisters en de inschrijvingsregisters, en voor de documenten die betrekking hebben op rechtszaken.

De Commissie stelt vast dat de voorgestelde regeling, ook wat de in artikel 10, 2, bedoelde gegevens betreft, een merkelijke versoepeling inhoudt in vergelijking met de bestaande regel. Volgens artikel 3 van de Archiefwet van 24 juni 1955, gelezen in samenhang met artikel 1 van die wet, kunnen de in het Rijksarchief neergelegde stukken thans immers pas geraadpleegd worden na 100 jaar ⁽⁵⁾.

De Commissie heeft oog voor het recht van toegang tot bestuursdocumenten, thans gewaarborgd bij artikel 32 van de Grondwet. In die optiek kan zij begrijpen dat het voorstel ertoe strekt archiefbescheiden toegankelijker te maken. De voorgestelde termijnen lijken geen afbreuk te doen aan het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van de betrokkenen.

7. Artikel 10, 2, tweede lid, van het voorstel voorziet in de mogelijkheid voor de Hoge Raad voor het Archiefwezen om toe te staan dat archiefbescheiden reeds worden geraadpleegd vóór het verstrijken van de in artikel 10, 1 en 2, eerste lid, bedoelde termijnen. In zulk geval moet echter rekening gehouden worden met artikel 10, 3, naar luid waarvan de raadpleging van openbare archiefbescheiden dan "in geen enkel opzicht het belang van particulieren ... in gevaar (mag) brengen".

De Commissie verstaat de laatste bepaling aldus dat, als de openbaarmaking van archiefbescheiden afbreuk zou doen aan o.m. de belangen van de personen op wie de bescheiden betrekking hebben, de normale wachtermijn ten volle in acht genomen moet worden, zonder mogelijkheid van afwijking. Aldus geïnterpreteerd, lijkt die bepaling een voldoende waarborg voor de betrokkenen in te houden.

De Commissie wenst erop te wijzen dat, om uit te maken of aan het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van de betrokkenen afbreuk gedaan zou worden, het algemeen belang (inbegrepen het belang van degene die het archief wenst te raadplegen) afgewogen moet worden tegen de belangen van de betrokkenen ⁽⁶⁾. Dit veronderstelt een beoordeling in concreto, zodat de Hoge Raad van het Archiefwezen van geval tot geval zal moeten beslissen.

---

⁵ De Commissie stelt overigens vast dat de voorgestelde termijnen eveneens korter zijn dan die welke bepaald zijn in de artikelen 6 en 7 van de Franse wet nr. 79-18 van 3 januari 1979 "sur les archives". Afgezien van de termijn, is artikel 10, 2, van het voorstel klaarblijkelijk geïnspireerd door artikel 7 van de Franse wet.

⁶ Vgl. de uiteenzetting van de heer Vandenberghé, verslaggever over het ontwerp dat geleid heeft tot de wet van 8 december 1992, Parl. Hand., Senaat, 10 november 1992, p. 261.

8. Wat ten slotte de particuliere archiefbescheiden betreft, die niet bij het Federaal Archief van België in bewaring zijn gegeven, noch daaraan zijn geschonken, voorziet het voorstel niet in enige openbaarheid.

In zoverre die bescheiden onder toepassing vallen van de wet van 8 december 1992, zullen de daarin gehuldigde beginselen, o.m. inzake de mededeling van persoonsgegevens aan derden, onverkort van toepassing zijn. Het voorstel dient in dit opzicht niet in een bijkomende bescherming te voorzien.

OM DEZE REDENEN,

Brengt de Commissie een gunstig advies uit.

De secretaris,

De voorzitter,

(get.) J. PAUL

(get.) P. THOMAS